Af Kaj Dalsgaards materiale, som findes på Arkivet i Ørum:

Knogler, pande og hovedskaller på kirkegården i Pederstrup

Som afslutning på forbindelsen til Pederstrup i 1700-tallet skal der også her nævnes en retssag der kaster et særligt lys på navngivningsstedet "Dalsgaard". Ved Nørlyng herredsret rejses der nemlig sag mod de i Viborg Tugthus hensatte arrestanter J.Chr.Mouritzen og hustru Anne Wognsdatter i Dalsgaard, Pederstrup sogn, p.g.a. rygter om deres medvirken til mord. Grundlaget for rygterne er nogle knogler, der ved et tilfælde kom for dagen ved opgravning ved kirkemuren omkring Pederstrup kirkegaard.

Som der står i tingbogen: *"I juli 1763 blev opgravet og fundet nogle menneskeben og knogler, pande og hovedskaller der synes at være af 2 voksne mennesker tilligemed en forrustet kniv på et sådant sted, hvor lig ikke plejer at begraves og uden alt hverken til ligkiste eller linned hvor lig plejer at svøbes".* Blandt de indstævnte vidner for retten er Christen Pedersen, Søren Dalsgaard, Christen Dalsgaard bosiddende gårdmand i Pederstrup, for hvem stævningen forkyndes af Peder Jensen Wrigsted og Anders Thomassen begge af Løvel.

Da sagen kommer for retten har de siddet i tugthus som mistænkte i 2 år og har dermed også mistet retten til deres fæstegård "Dalsgaard". Forsvareren fremfører ved retten, at politiforhøret straks efter opdagelsen ved kirkegården satte gang i en masse løs snak og rygter, og disse samlede sig om Chr.Moustens hustru i Dalsgaard, fordi de trods dyrtiden tilsyneladende havde råd til mere end naboerne, "' *de sidste åringer, da kornet og varer har været overmåde dyre, har hans dyr været i bedre foderstand end hans naboer s... samt at han har fint lærred".* Dertil kom som anført vægten af det gamle ordsprog *"der går gerne røg fra branden".* Det gjorde heller ikke sagen bedre, at hans kone havde sagt til Peder Smed *"De have større synd der snakker derom end vi der har gjort det",* ligesom et vidne sagde, at Chr.Moustens kone skal have sagt til de pligtsfolk som arbejdede ved kirken, før de begyndte at grave omkring kirkemuren, at *"ville de således blive ved at grave ville det gå ilde til".*

Et vidne havde hørt *"at Ane Thygesdatter i Østergaard kom til Chr.Moustens kone en dag ved kilden, hvor hun stod og vaskede et stykke kramlærred, og begærede Anne Thygesdatter, om hun ikke ville sælge hende deraf noget til et stykke klæde: Men Chr.Moustens kone skal dertil have svaret, det faldt hende for dyre, hendes mand havde købt det til et stykke ligtøj ".*

Vidnet Niels Jensen af Løuel Mølle forklarede, at *"han af almuen havde hørt, at de havde Chr. Mousten i Dahlsgaard mistænkt, at han skulle have været de ovenbemeldte dræbte menneskers drabsmand; dernæst havde han hørt sige, at da de i sommer begyndte at grave ved Pederstrup kirke, skal Christen Maustens kone have sagt: "Dersom de således blive ved med at omkaste kirken, skulle det gå ilde til",* men hvem der havde sagt ham dette, erindrer han sig mindre; endvidere havde Jens Nielsen hørt, at Søren Dahlsgaards kone i Pederstrup kom ind til Chr.Moustens kone i Dahlsgaarde og spurgte hende ad, hvorledes det kom sig, at alle hendes børn lå så i een seng, hvortil Chr.Moustens kone skal have svaret *"Må du det ikke vel sige, er den Onde ikke i dem; de sige, at de tør ikke ligge i den anden stue for staklerne "*

Iflg. Søren Dahlsgaards kone selv havde hun sagt *"Er det ikke skrækkeligt, jeg kan ikke få dem til at ligge i en anden stue, thi de sige der går stakler derinde* "Om Chr. Mousten og hans kone svarede vidnet iøvrigt på forsvarerens spørgsmål,at *"han kunne ikke sige andet end at jo Christen Mousten og hustru haver været stræbsomme folk og ikke hengivne enten til overdådighed såvelsom og drukkenskab og brugte sine penge til sig og sine s nødtørftige underholdning".*

Et andet vidne forklarede på samme vis, at *"Christen Mouridsen og hustru var stræbsomme folk og gjorde mange gange mere arbejde end de kunne, vel efterdi de vare så få om arbejdet og børnene var små; de skulle gå til hove når tiden var og gøre deres egen gårds arbejde om natten ".*

Ved såvel Herredstinget som landsretten blev de anklagede frikendt p.g.a. manglende beviser, men de fik ikke tilkendt erstatning fordi de efter rettens mening ved deres udtalelser havde givet anledning til mistanke.

Men det kunne let være gået dem værre, for selv så sent som i 1789 fremgår det af Den Viborger Samler, at straffen for mord var hård.Og havde det været 100 år tidligere, havde selv den løse snak kunnet medføre beskyldninger for Troldom, som det senere skal vises.